

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 226/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Richardom Bauerom, Advokátska kancelária Bauer s. r. o., Dénešova 19, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 14 S 110/2015-23 z 24. novembra 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Sžo 7/2016-38 zo 17. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. marca 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv

podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 S 110/2015-23 z 24. novembra 2015 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Sžo 7/2016-38 zo 17. januára 2017 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou krajskému súdu domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutí Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Leopoldov (ďalej len „ústav“) sp. zn. ÚVTOS a ÚVV-1-540/11-2015 a sp. zn. ÚVTOS a ÚVV-1-582/11-2015 (ďalej len „rozhodnutia ústavu“), ktorými boli zamietnuté jeho žiadosti o vykonanie návštevy priamym kontaktom v zmysle § 24 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o výkone trestu“). Krajský súd svojím uznesením z 24. novembra 2015 konanie o tejto žalobe zastavil a vec na ďalšie konanie postúpil Krajskej prokuratúre v Trnave (ďalej len „krajská prokuratúra“). Najvyšší súd uznesením zo 17. januára 2017 uznesenie krajského súdu z 24. novembra 2015 na odvolanie sťažovateľa potvrdil, pričom žiadnemu z účastníkov nepriznal trovy odvolacieho konania.

3. Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľ poukazuje na rozdielnu rozhodovaciu prax vyskytujúcu sa v obdobných veciach (napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sžo 42/2012 z 18. septembra 2012, sp. zn. 5 Sžo 24/2013 z 30. mája 2013 alebo sp. zn. 3 Sžo 99/2014 zo 6. októbra 2015) so záverom, že konajúce súdy mu upreli možnosť súdneho prieskumu rozhodnutí ústavu ako rozhodnutí orgánu verejnej správy. Podľa jeho názoru krajský súd ani najvyšší súd ústavne konformným spôsobom *„nevysvetlili, prečo rozhodnutia žalovaného nie je možné preskúmať v namietaných súdnych konaniach vedenom porušovateľmi, pričom argumentácia, ktorú použili je ústavne neudržateľná, zásadne popiera a porušuje všetky ním namietané práva*

no najmä právo na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2 ústavy a práva zaručené mu v čl. 8 dohovoru...

Sťažovateľ trvá na tom, že rozhodnutia žalovaného, ako orgánu verejnej správy, ktoré nie sú výslovným zákonným ustanovením zo súdneho prieskumu vylúčené, nemožno svojvoľne, arbitrárne a nezákonne porušujúc pri tom namietané práva sťažovateľa vylúčiť zo súdneho prieskumu a rozhodnutia žalovaného, ako rozhodnutia, ktoré sa dotýkajú základných práv sťažovateľa, mali byť podľa sťažovateľa riadne podrobené súdnemu prieskumu zo strany porušovateľov v namietanom konaní. “

4. S poukazom na uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 225/09-31 z 2. júna 2009 a č. k. III. ÚS 5/2012-11 zo 17. januára 2012 sťažovateľ tvrdí, že v napadnutom konaní nemal žiadnu právnu istotu ako označené súdy vo veci rozhodnú. Spochybňuje existenciu nálezu ústavného súdu vydaného pod sp. zn. III. ÚS 247/2007, ktorý má byť uvádzaný v odôvodnení uznesenia krajského súdu, vzhľadom na čo hodnotí jeho použitú argumentáciu ako arbitrárnu a nezákonnú. Vo vzťahu k tvrdenému porušeniu základného práva zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy sťažovateľ namieta, že v konaní nemal „*k dispozícii všetky rozhodnutia v namietaných konaniach a nemohol k nim zaujať stanovisko (a to ani k takému dokumentu, akým je rozhodnutie, ktorého zákonnosť sťažovateľ namieta)*“. Ďalej uvádza, že „*súčasťou jeho práva podľa čl. 16 ods. 1 ústavy, čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 a ods. 2 dohovoru, ako odsúdeného, v čase keď sa v ústave domáhal žiadosťami o povolenie návštevy rodinných príslušníkov priamym kontaktom, ktoré mu boli zamietnuté rozhodnutiami žalovaného, je to, že mu orgány verejnej správy, v tomto prípade ústav, umožnia alebo v prípade potreby aj pomôžu udržiavať styky s jeho blízkou rodinou a v prípade, že mu ho neumožnia, bude ich akékoľvek rozhodnutie v tomto smere, preskúmané súdom na podklade žaloby v správnom súdnictve.*

Akékoľvek obmedzenie počtu alebo rozsahu rodinných návštev, dohľad nad týmito návštevami alebo podrobovanie sťažovateľa, ako odsúdeného akémukoľvek zvláštnemu väzenskému režimu a zvláštnym podmienkam, za ktorých sa návštevy povoľujú alebo prebiehajú, predstavuje zásadný zásah do práv sťažovateľa zaručeného najmä v čl. 8 dohovoru. “

5. Sťažovateľ svoj návrh na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 4 000 € odôvodňuje hrubou nezákonnosťou a protiústavnosťou postupu najvyššieho súdu a krajského súdu a protiústavným zásahom do obsahu označených práv, ktoré ho mali vystaviť pocitom „nespravodlivosti, právnej neistoty, bezmocnosti, bezprávia“.

6. Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal vo veci takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] zaručené mu v čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 46 ods. 2 a čl. 47 ods. 3 Ústavy... v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy..., základné právo zaručenému mu v čl. 36 ods. 1 a čl. 36 ods. 2 Listiny..., ako aj jeho právo zaručené mu v čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a čl. 8 ods. 2 Dohovoru... postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. 14S/110/2015 a jeho Uznesením sp. zn. 14S/110/2015-23 dňa 24.11.2015 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4Sžo/7/2016 a jeho Uznesením 4Sžo/7/2016-38 zo dňa 17.01.2017, porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 14S/110/2015-23 zo dňa 24.11.2015 ako aj Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4Sžo/7/2016-38 zo dňa 17.01.2017 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [REDAKOVANÉ] finančné zadosťučinenie v sume 4.000,-EUR ..., ktoré sú mu Najvyšší súd a Krajský súd v Trnave povinní vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Trnave sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 587,16 EUR...“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej a tiež prípad, keď v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Ak teda ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

11. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

1. K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu

12. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tých základných práv alebo slobôd, porušenie ktorých namieta, sa mohol sťažovateľ domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

13. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou

alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

14. Z obsahu sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že namietané uznesenie krajského súdu vrátane postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, boli predmetom súdneho prieskumu realizovaného najvyšším súdom na základe podaného odvolania sťažovateľa. Odvolacie konanie bolo skončené namietaným uznesením najvyššieho súdu. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv prvostupňovým uznesením krajského súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum sťažnosťou prezentovaného porušenia označených práv namietaným uznesením krajského súdu. Na prerokovanie týchto častí sťažnosti nemá ústavný súd danú právomoc, preto bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť.

2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne podľa čl. 36 ods. 1 listiny sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a obdobne podľa čl. 36 ods. 2 listiny kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

17. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sú si všetci účastníci v konaní rovní.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

19. Podľa čl. 16 ods. 1 ústavy nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.

20. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy má každý právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

21. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru má každý právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

22. Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

23. Ústavný súd preskúmal namietané uznesenie najvyššieho súdu, v ktorom tento súd potvrdil správnosť záverov uznesenia krajského súdu, keď rovnako ako najvyšší súd konštatoval, že žalobou sťažovateľa napadnuté rozhodnutia ústavu nepodliehajú prieskumu rozhodnutí v rámci správneho súdnictva a zistil, že označeným rozhodnutím nebolo zasiahnuté do obsahu uvádzaných práv ústavne neakceptovateľným spôsobom.

24. Najvyšší súd po zrekapitulovaní predchádzajúceho priebehu konania a relevantných dôvodov obsiahnutých v uznesení krajského súdu vo svojom rozhodnutí uviedol relevantné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), čl. 149

ústavy, čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, ustanovenia zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, ako aj ustanovenia zákona o výkone trestu a na neho nadväzujúcej vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody v znení účinnom do 31. decembra 2015, a po stotožnení sa s odôvodnením uznesenia krajského súdu na zdôraznenie správnosti uznesenia krajského súdu doplnil tieto dôvody:

«4.28 Najvyšší súd SR poukazuje na zákon č. 370/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a to predmetné ustanovenie § 104a - prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01.01.2014, kde ustanovenie § 104 a ods. 1 - disciplinárne konanie, konanie o zvýšených a zavinených trovách výkonu trestu, konanie o náhrade škody a konania súvisiace so zhabaním veci začaté pred 01.01.2014 sa dokončí podľa predpisov účinných do 31.12.2013.

4.29 Podľa § 250i ods. 1 O. s. p. pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový a právny stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia, preto žalovaný v čase rozhodovania vychádzal zo znenia zákona účinného v čase vydania napadnutého rozhodnutia a to novelou č. 370/2013 Z. z. Preto konania začaté pred 01.01.2014 sa dokončili podľa predpisov účinných do 31.12.2013. Do tohto momentu sa preskúvané rozhodnutia žalovaného považovali za rozhodnutie podliehajúce súdnemu prieskumu v zmysle § 244 a nasl. O. s. p. Posun v judikatúre nastáva až pri rozhodnutiach vydaných podľa novely č. 370/2013 Z. z., t.j. od 01.01.2014. Preto krajský súd postupoval v súlade so zákonom, keď konanie zastavil a postúpil vec na ďalšie konanie krajskej prokuratúre.

4.30 Odvolací súd zastáva zhodný názor ako súd prvého stupňa, že preskúvané rozhodnutie žalovaného nemožno považovať za rozhodnutie orgánu verejnej správy podliehajúceho súdnemu prieskumu v zmysle § 244 a nasl. O. s. p. Z právnych noriem citovaných nižšie vyplýva, že nad zákonnosťou postupu a rozhodnutí žalovaného dozerá príslušný prokurátor. V rámci trojdelenia štátnej moci na zákonodarnú, výkonnú a súdnu možno prokuratúru spolu s ochrancom práv, v rámci širšieho ponímania štátu a verejnej správy, zaradiť v istom smere do moci súdnej, avšak s prihliadnutím na čl. 149 Ústavy SR ako i na znenie právnej normy ustanovenej v § 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre,

treba prokuratúru považovať za Štátny orgán s osobitným postavením, ktorého postavenia ako i pôsobnosť upravuje osobitný právny predpis. Z uvedeného možno jednoznačne dospieť k záveru o tom, že Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov nie je možné považovať za správny orgán, ktorého legálna definícia je obsiahnutá v § 1 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní - Správny poriadok, podľa ktorého je správnym orgánom štátny orgán, orgán územnej samosprávy, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej zákon zverí rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy. Z uvedeného vyplýva záver, že rozhodnutie žalovaného vydávané podľa zákona č. 475/2005 Z. z. (§ 24) nemožno považovať za rozhodnutie vydané v správnom konaní podliehajúce prieskumnej právomoci správnych súdov podľa Piatej časti O. s. p.

4.31 V posudzovanej otázke prípustnosti súdneho prieskumu žalobou napadnutých nesúhlasov riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, je potrebné vychádzať z celkovej koncepcie zákonnej úpravy výkonu trestu odňatia slobody a jeho účelu sledovaného spoločnosťou prostredníctvom noriem trestného práva (Trestný zákon. Trestný poriadok), zákona o výkone trestu odňatia slobody ako i prostredníctvom vykonávacej vyhlášky vydávajúcej Poriadok výkonu trestu odňatia slobody (ďalej len „Poriadok“). Už z podstaty ukladania trestov podľa Trestného zákona vyplýva, že ide o ujmu na osobnej slobode, majetkových alebo iných právach odsúdeného, pričom okrem iných cieľov trestania má vytvoriť podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život. Táto koncepcia nie je nijako v rozpore s realizáciou základného práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, garantovaného Dohovorom a Ústavou SR, nakoľko i tieto normy najvyššej právnej sily pripúšťajú za určitých podmienok obmedzenia výkonu tohto práva (čl. 8 bod 2 Dohovoru, čl. 13 ods. 2 a 4 Ústavy SR).

4.32 Zo zákonnej úpravy výkonu trestu odňatia slobody, vrátane Poriadku výkonu trestu odňatia slobody, vyplýva, že prijímanie návštevy odsúdenými podlieha udeleniu povolenia schváleného riaditeľom ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Schválenie návštevy formou priameho kontaktu teda nie je nárokom (v prípade žalobcu sa dokonca spravidla nevykonáva - § 18 ods. 2 písm. e/ Poriadku), ale sa povoľuje v závislosti od podmienok stanovených týmito normami, s prihliadnutím predovšetkým na stupeň

stráženia a skupinu diferenciacie, v ktorých je odsúdený pre výkon trestu odňatia slobody zaradený, ako i na jeho správanie sa počas výkonu trestu, ktoré vypovedá o tom, akým spôsobom sa odsúdený zúčastňuje na pozitívnych zmenách svojej osobnosti a naplňa sa cieľ individuálnej prevencie prostredníctvom výkonu trestu odňatia slobody (§ 24 ods. 4 zákona č. 475/2005 Z. z., § 36 ods. 1 a § 18 ods. 2 Poriadku). Nesúhlasné stanovisko žalovaného k žiadostiam odsúdeného, o vykonanie návštevy za podmienok podľa § 24 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nie je typickým individuálnym správny aktom, a preto nepodlieha revízii riadnych, resp. mimoriadnych opravných prostriedkov v správnom konaní, ani preskúmaniu súdom. Ide o rozhodnutie zákonom zmocnenej autority, ktoré priamo a bezprostredne vplýva na napĺňanie účelu sledovaného výkonom trestu odňatia slobody a na nápravu odsúdeného. Zákonodarca s účinnosťou od 01.01.2014 rozhodnutia o uložení disciplinárneho trestu za konanie odsúdeného, s výnimkou konaní majúcich znaky priestupku, výslovne vyňal zo súdneho prieskumu.

4.33 V danom prípade nie je daná podľa názoru senátu Najvyššieho súdu SR právomoc správnych súdov na preskúmanie žalobou napadnutého rozhodnutia a jedná sa o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, preto krajský súd postupoval zákonne, keď konanie podľa § 250d ods. 2 O. s. p. zastavil a písomné podanie podľa obsahu v zmysle § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 41 ods. 2 O. s. p. považoval za podnet na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia vydaného Žalovaným, na ktoré konanie je príslušný prokurátor a v prejednávanej veci je daná právomoc Krajskej prokuratúry Trnava. K tejto otázke bol vydaný Najvyšším súdom SR judikát č. 63/2016 (uznesenie z 25. mája 2016, sp. zn. 3Sžo/140/2015).»

25. Ústavný súd rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bol odôvodnený právny záver o zastavení konania a postúpení veci krajskej prokuratúre, považuje za právne logické a plne korešpondujúce podstate a účelu aplikovanej právnej úpravy.

26. Ústav na výkon trestu odňatia slobody pri ukladaní disciplinárneho trestu odsúdenému nerozhoduje ako správny orgán (s výnimkou prípadu podľa § 97n ods. 1 zákona o výkone trestu, ak má konanie odsúdeného znaky priestupku). Disciplinárne

trestanie odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody má totiž ideový a aj normatívny základ v trestnej oblasti a je len pokračovaním výkonu trestnej politiky štátu proti páchatelom trestných činov, ktorá sa formalizovane prejavuje počnúc prípravným konaním, pokračujúc konaním pred súdom, prijatím právoplatného rozsudku o vine a treste, ktorý sa v prípade trestu odňatia slobody v zmysle § 407 ods. 1 Trestného poriadku vykonáva spôsobom upraveným osobitným zákonom v na to určených zariadeniach (ústavoch pre výkon trestu odňatia slobody). Ústavný súd zastáva názor, že podradenie disciplinárneho trestania odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody pod správne právo a jeho následné preskúmavanie správnymi súdmi by z dogmatického hľadiska znamenalo nesprávnu unifikáciu dvoch dichotomických právnych odvetví s odlišnými právnymi zásadami a odlišným spoločenským účelom.

27. Žiada sa tiež poznamenať, že rozhodnutie najvyššieho súdu nielenže korešponduje uvedenej právnej dogmatike, ale má jasný základ aj v platnom a účinnom práve, keďže podľa § 97n ods. 1 zákona o výkone trestu rozhodnutie o uložení disciplinárnej odmeny a rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu nie je okrem stanovenej výnimky preskúmateľné súdom. Navyše, v konkrétnom prípade sťažovateľa nešlo o rozhodnutie prijaté v konaní o disciplinárnom previnení, keďže spôsob vykonania návštevy (spravidla nepriamy kontakt alebo možnosť priameho kontaktu v odôvodnenom prípade závislý od rozhodnutia riaditeľa) bol priamo regulovaný zákonom a na ňu nadväzujúcou vykonávacou normou.

28. Napádané uznesenie najvyššieho súdu dostatočne odpovedá aj na sťažovateľom predloženú argumentáciu o rozdielnej rozhodovacej praxi konajúcich súdov v obdobných veciach, keďže podrobne analyzuje dopad legislatívnych zmien spôsobených zákonom č. 370/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na dovtedajšiu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov, a zároveň poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu vydané vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Sžo 140/2015 z 25. mája 2016, ktoré bolo publikované aj v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky s účelom úpravy rozhodovacej praxe všeobecných súdov v obdobných veciach.

29. Podľa názoru ústavného súdu tak uznesenie najvyššieho súdu preto nemohlo relevantne zasiahnuť do podstaty základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny, ani práva na prístup k súdu zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru a vzhľadom na dostatočne odôvodnený (a ústavne zlučiteľný) právny záver o tom, že napádané rozhodnutia ústavu nie sú rozhodnutiami orgánov verejnej správy, ani do obsahu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 2 ústavy, resp. čl. 36 ods. 2 listiny. Vzhľadom na výsledok namietaného súdneho konania (zastavenie konania a postúpenie veci krajskej prokuratúre) ústavný súd zastáva názor, že sťažovateľom napádané porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy je v prípade takéhoto porušenia v rámci ďalšieho konania plne reparovateľné, preto skúmanie namietaného porušenia označeného práva v tejto fáze konania považuje ústavný súd za nadbytočné.

30. Vychádzajúc zo skutočnosti, že uznesenie najvyššieho súdu obsahuje rozsiahlu právnu argumentáciu svojho záveru o právomoci krajskej prokuratúry na preskúmanie zákonnosti napádaných rozhodnutí ústavu v rámci jej dozorových oprávnení v miestach, kde sa vykonáva trest odňatia slobody, ústavný súd nenachádza ani žiadnu relevantnú príčinnú súvislosť medzi obsahom základného práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia zaručeného čl. 16 ods. 1 ústavy, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života zaručeného čl. 19 ods. 2 ústavy a obdobne práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručeného čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, reálnosť ktorej by mohla byť predmetom ústavného prieskumu po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Záver najvyššieho súdu, že obmedzenie osobnej slobody, z ktorého vyplývajú aj obmedzenia súvisiace so spôsobom a rozsahom návštev odsúdeného, sa realizuje na základe súdneho rozhodnutia vydaného v trestnom konaní a je tak pokračovaním trestného konania vo fáze vykonávacie konania, je právne primeraný a nesignalizuje možnosť porušenia označených práv zaručených ústavou a dohovorom.

31. Vo vzťahu k sťažovateľom tvrdenému porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy, ktoré však neobsahuje konkrétnu garanciu základného práva a slobody, ústavný súd poznamenáva,

že ide o základné ustanovenie limitujúce zásahy štátu vo vzťahu k nositeľom základných práv a slobôd. V nadväznosti na uvedené treba konštatovať, že v prípade sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z uvedeného teda vyplýva, že porušenie iného článku ústavy možno podaním individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat' len v spojení s namietaným porušením už konkrétneho označeného základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 224/08). Keďže porušenie označených práv sťažovateľa (čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a ďalších) zistené nebolo, nie je možné ani vysloviť záver o porušení označeného základného ustanovenia ústavy.

32. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (obdobne III. ÚS 715/2016). Vzhľadom na uvedené rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2017